

Predmet: SJL 2022

Ukážka

Ján Smrek

Malá báseň

*Maličká je báseň daktorá.
Ako maličká je konvalinka.
Ale vonia, ale plápolá.
Ako malé dieťa, ktoré spinká.*

*Plávajú aj básne veľiké.
Kryhy ľadové sú v mori, ľady.
Lesknú sa ako čepel' na dýke.
Nač' ich písať? Nemajú ich radi.*

*Malú báseň píšem, kvapkám ju
z voskovice na stôl: prst daj na ňu,
a jej teploty hneď ožijú,
máš ju jak na srdci nakvapkanú.*

*Niektó nežnú lastovičku rád,
niektó obdivuje albatrosa.
Na svete si možno preberať.
Komu oceán a komu ■■■.*

*Ja som teraz iba za rosu.
Aj v oku ju veľmi často mávam.
Malú báseň píšem. Kolosu
neklaniam sa, iba jarným trávam.*

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 1-10.

1. Báseň sa prirovnáva: (1b)

- a) k čepeli na dýke.
- b) ku konvalinke.
- c) k rose.
- d) k ľadovej kryhe.

2. Aký druh rýmovej schémy je použitý v 2. strofe v básne? (1b)

- a) abba
- b) aabb
- c) abcb
- d) abab

3. Na zakryté miesto v 4. strofe básne patrí slovo: (1b)

- a) rosa.
- b) rieka.
- c) slza.
- d) voda.

4. V ktorej možnosti je uvedený správny počet slabík v prvom verši druhej strofy básne? (1b)

- a) šesť slabík
- b) deväť slabík
- c) osem slabík
- d) desať slabík

5. V ktorej možnosti je slovo v básni zdobneninou?(1b)

- a) konvalinka
- b) maličká
- c) voskovica
- d) lastovička

6. V ktorej možnosti je uvedené zámeno z nasledujúcej vety básne použité v základnom tvare? (1b)

Prst daj na ňu.

- a) oni
- b) on
- c) ono
- d) ona

7. Umelecký prostriedok *leskne sa ako čepel' na dýke* je: (1b)

- a) metafora.
- b) zdobnenina.
- c) prirovnanie.
- d) epiteton.

8. V ktorej možnosti je správne vystupňované prídavné meno z názvu básne? (1b)

- a) malá, maličká, najmalinkatejšia
- b) malá, drobná, najdrobnejšia

- c) malá, väčšia, najväčšia
- d) malá, menšia, najmenšia

9. V ktorej možnosti je uvedený význam slova *voskovica*? (1b)

- a) lampa
- b) baterka
- c) sviečka
- d) knôt

10. Slovo *daktorá* použité v prvom verši prvej strofy básne vzniklo: (1b)

- a) skladaním.
- b) skracovaním.
- c) odvodzovaním slovotvornou príponou.
- d) odvodzovaním slovotvornou predponou.

11. Ktoré z uvedených slovných spojení má rovnaký význam ako podčiarknuté slovné spojenie v nasledujúcej vete? (1b)

Hneď za ním nasledoval Sagan, ktorý len o chlp predbehol svojho spoluhráča.

- a) o trochu menej
- b) o dosť viac
- c) o trochu viac
- d) o dosť menej

12. V ktorej možnosti sú chýbajúce písmená uvedené v správnom poradí? (1b)

V záujme ochran_ vzácneho pr_rodného bohatstva je na územ__lovenska vytvoren_ch p_t' _árodn_ch parkov.

- a) y, í, í, S, ý, e, n, ý
- b) y, í, í, S, ý, ä, n, ý
- c) y, ý, í, S, ý, e, N, ý
- d) y, í, í, S, ý, ä, N, ý

13. *Ak jún mokrý býva, obilie zle rodieva.* Uvedený výrok je: (1b)

- a) pranostika.
- b) porekadlo.
- c) príslovie.
- d) hádanka.

14. V ktorej možnosti je nesprávne vysvetlené ustálené slovné spojenie? (1b)

- a) rozprávať do vetra – hovoriť nezodpovedne
- b) mať podrezaný jazyk – byť po operácii
- c) robiť z komára somára – zveličovať
- d) tára dve na tri – hovorí nepremyslene

15. Epický žáner, v ktorom vystupujú magické bytosti a dobro víťazí nad zlom, sa nazýva: (1b)

- a) poviedka.
- b) povesť.
- c) bájka.
- d) rozprávka.

16. V ktorej z uvedených možností patria všetky literárne žánre do lyriky? (1b)

- a) báseň, óda, hymna
- b) báseň, bájka, hymna
- c) komédia, bájka, povesť
- d) óda, bájka, pieseň

17. Tvorba štúrovcov sa zaraďuje do obdobia: (1b)

- a) romantizmu.
- b) realizmu.
- c) klasicizmu.
- d) osvietenstva.

18. V ktorom z uvedených slovníkov by ste hľadali význam slova *hemisféra*? (1b)

- a) Pravidlá slovenského pravopisu
- b) Krátky slovník slovenského jazyka
- c) Pravidlá slovenskej výslovnosti
- d) Malý frazeologický slovník

19. *Orol* je u štúrovcov symbolom: (1b)

- a) letu.
- b) slobody.
- c) pracovitosti.

d) dravosti.

20. Umelecký jazykový prostriedok zlatá sloboda je: (1b)

- a) personifikáciou.
- b) prirovnaním.
- c) epitetom.
- d) zdrobneninou.

21. Akým slovotvorným postupom vzniklo slovo v slovnom spojení uzímená byl'? (1b)

- a) skracovaním
- b) preberaním
- c) skladaním
- d) odvodzovaním

22. V ktorej možnosti sú uvedené len vzťahové prídavné mená? (1b)

- a) milý, malý, metrový
- b) železný, pokojný, vodný
- c) sestrin, drevený, líščí
- d) drevený, železný, vodný

23. V ktorej možnosti sa nachádzajú slová, pri ktorých sa uplatňuje zákon o rytmickom krátení? (1b)

- a) vypasený, špinavý
- b) správny, biely
- c) prípadne, liehom
- d) pôvodca, prípadne

24. V ktorej z uvedených možností sa nachádzajú len číslovky? (1b)

- a) vtom, päťoro, ten
- b) tisíckrát, osemmesačný, stovka
- c) jednotka, tretí, žiadny
- d) jeden, ôsmy, dva razy

25. Z hľadiska členenia slovnej zásoby zaradíme slovo *bifľ'oš* medzi: (1b)

- a) cudzie slová
- b) slangové slová
- c) neologizmy
- d) zastarané slová

26. V ktorej z uvedených možností sú správne určené vetné členy nasledujúcej vety: (1b)

Správny postup závisí od pôvodcu škrvny.

- a) zhodný prívlastok, vyjadrený podmet, prísudok, predmet, predmet
- b) zhodný prívlastok, nevyjadrený podmet, prísudok, predmet, predmet
- c) zhodný prívlastok, vyjadrený podmet, slovesný prísudok, predmet, nezhodný prívlastok
- d) zhodný prívlastok, vyjadrený podmet, prísudok, príslovkové určenie, predmet

27. Prvé predstavenie divadelnej hry pre verejnosť sa nazýva: (1b)

- a) repríza.
- b) generálka.
- c) premiéra.
- d) rekvizita.

28. V ktorej možnosti je správne určená nasledujúca veta: (1b)

Polovica obyvateľov eurozóny ovláda jeden cudzí jazyk.

- a) oznamovacia, jednoduchá rozvitá, dvojčlenná neúplná
- b) oznamovacia, jednoduché súvetie
- c) oznamovacia, jednoduchá úplná, dvojčlenná rozvitá
- d) oznamovacia, jednoduchá rozvitá, dvojčlenná úplná

29. Ktoré z uvedených slov sa skloňuje podľa rovnakého vzoru ako slovo *múmia*? (1b)

- a) slovenčina
- b) únia
- c) zem
- d) mapa

30. V ktorej možnosti je správne uvedený podmienovací spôsob slovesa *ľutovať*? (1b)

- a) bol by som ľutoval
- b) ľutoval som
- c) chcel by som ľutovať
- d) ľutoval som sa